

Sámediggi
Sámedigge
Saemiedigkie
Sametinget

Sametinget

UNGDOMSPOLITISKT HANDLINGSPROGRAM

BAKGRUND

Vid Sametingets plenum i Funäsdalen den 15-18 maj 2006 utsågs en tillfällig ungdomspolitisk kommitté. Den dåvarande politiska majoriteten i Sametinget lyfte upp de ungdomspolitiska frågorna på agendan och det betonades att samiska barn och ungdomar är en viktig resurs i den samiska samhällsutvecklingen. Den ungdomspolitiska kommitténs uppdrag var att upprätta en handlingsplan där innehållet skulle vara konkreta strategier, förslag och åtgärder för att stärka den samiska ungdomens medbestämmande och inflytande i Sametinget, få fler ungdomar att bli politiskt engagerade och få fler ungdomar att registrera sig i röstlängden. Tanken var även att årliga sameungdomskonferenser skulle arrangeras.

Den ungdomspolitiska kommitténs förslag överlämnades till styrelsen i september 2006. En ungdomspolitisk handlingsplan antogs av plenum i februari 2007. Ett permanent ungdomsråd inrättades därefter i Sametinget med syfte att stärka de samiska ungdomarnas engagemang och medinflytande i samepolitiken. Då Sametingets ungdomsråd (SUR) bildades bestod det av fem ledamöter med varsin ersättare. Tre av ledamöterna utsågs av Sametinget och två av ungdomsorganisationen Sáminuorra. Sáminuorra valde under arbetet med att ta fram ett förslag till reviderat handlingsprogram 2015 att avsäga sig sina platser i ungdomsrådet. Ledamöterna är mellan 14 och 30 år och mandattiden är två år.

Detta handlingsprogram antogs av plenum i Lycksele den 30 september 2015.

ÖVERGRIPANDE MÅL

De fyra övergripande målsättningarna för Sametingets ungdomsråd (SUR) är att:

- Samisk ungdom ska ha inflytande och medbestämmande i Sametinget och svensk politik.
- Samiska ungdomars deltagande i politiskt arbete ska öka.
- Alla samiska ungdomar ska vara registrerade i Sametingets röstlängd.
- Ett aktivt internationellt samarbete med andra samiska ungdomar.

1. SAMISKA UNGDOMARS INFLYTANDE OCH MED-BESTÄMMANDE I SAMETINGET OCH SVENSK POLITIK

Det är avavgörande betydelse för framtiden att samiska ungdomar är representerade i Sametinget. Densamiska politiken har även ett ansvar att stärka ungdomars samiska identitet och tillhörighet i det samiska samhället. Alla samiska ungdomar ska representeras och därför arbetar SUR partipolitiskt obundet och är ett fristående organ i Sametinget.

Alla frågor påverkar ungdomar och deras framtid, inte bara ungdomsfrågor. Det är de samiska politikernas skyldighet att samråda med Ungdomsrådet i alla frågor där ungdomar kan ha en särskild uppfattning. Eftersom samiska ungdomar i Sverige lever i två samhällen samtidigt, det svenska och det samiska, är det oerhört viktigt att den samiska ungdomens röst också når svenska politiker.

Som en del i ett utökat antal samiska ungdomar i Sametingets plenum arbetar Ungdomsrådet med uppmuntra samiska partier att ta vara på ungdomar samt samiska ungdomar att söka sig till de samiska politiska partierna.

Ungdomsrådet arbetar även med aktiv opinionsbildning till samiska ungdomars fördel, i både det samiska och det svenska samhället.

SAMETINGETS UNGDOMSRÅD SKA:

- representeras vid varje plenum
- i samråd med Sametingets presidium bestämma om en särskild informations- och frågestund ska hållas i samband med plenumsförhandlingar och formen för denna
- delta i samråd med Sametingets plenum, styrelse, nämnder och kansli i ungdomspolitiska frågor
- sträva efter en aktiv kommunikation med sittande regering
- arbeta i olika instanser på både nationell och internationell nivå för att främja det övergripande samiska ungdomspolitiska arbetet

2. SAMISKA UNGDOMARS DELTAGANDE I POLITISKT ARBETE

Den yngre generationen har andra erfarenheter och perspektiv, därför är det väldigt viktigt med utveckling av ungdomssektioner i partierna. Idag finns det ingen självklar väg in i politiken för samiska ungdomar. SUR vill uppmuntra partierna att inkludera samiska ungdomar i sitt partipolitiska arbete då representanter från alla åldersgrupper gör att besluten återspeglar hela folkets vilja. SUR vill uppmuntra partierna att arbeta aktivt och målmedvetet för att öka ungdomars inflytande.

Ungdomsrådet uppmuntrar samiska ungdomar till politiskt arbete på alla olika nivåer. Om det samiska samhället ska utvecklas positivt så måste samiska ungdomars engagemang tas till vara på, t.ex. i partier, organisationer, kommuner och föreningar. Det är viktigt att ungdomar får vara med och påverka beslutsprocesserna då det som tas idag påverkar oss imorgon.

För att uppnå en samisk ungdomspolitisk utveckling krävs fler mötesplatser och plattformar. Genom detta kan vi stärka samiska ungdomars delaktighet och bygga framtidens nätverk.

SAMETINGETS UNGDOMSRÅD SKA:

- aktivt arbeta för att sprida kunskap till samiska ungdomar om politik
- aktivt arbeta mot samiska politiska organisationer för att stärka och möjliggöra ungdomars deltagande
- verka för att öka tillgängligheten till den samiska politiken, särskilt på digitala plattformar
- främja förekomsten av mötesplatser, engagemang och politisk utbildning för samiska ungdomar

3. ALLA SAMISKA UNGDOMAR SKA VARA REGISTRERADE I SAMETINGETS RÖSTLÄNGD

För att få rösta i sametinget måste man vara myndig och registrerad i röstlängden. SUR anser att det är viktigt att alla samer registrerar sig i röstlängden så att alla kan vara med och påverka frågor som berör det samiska samhället och dess framtid. Ju fler som registreras desto starkare röst får vi samer gemensamt. Inför varje ny mandatperiod så är det Ungdomsrådets ansvar att nå ut till de samiska ungdomarna som inte anmält sig till röstlängden med information och uppmaningen att ansöka till röstlängden.

Röstlängden inför valet 2013 bestod av 8322 personer vilket är väldigt få om man jämför med beräkningar att det finns 20 000-40 000 samer i Sverige.

SAMETINGETS UNGDOMSRÅD SKA:

- främja att fler samiska ungdomar tas upp i den samiska röstlängden
- aktivt delta i valtider för att informera samiska ungdomar om hur upptagande i röstlängden och röstningsförfarandet går till
- främja högre valdeltagande bland samiska ungdomar

4. INTERNATIONELLT SAMARBETE VIA SPR-N

I november 2011 möttes sametingen i Sverige, Norge och Finland samt representanter från Ryssland för en gemensam parlamentarikerkonferens arrangerad av samarbetsorganet Samiskt Parlamentariskt Råd (SPR). Där antogs enhälligt att ett gemensamt ungdomsråd, Samiskt Parlamentariskt Råd Nuorat (SPR-N), som knöts till Samiskt Parlamentariskt Råd. SPR-N bildades för att man ansåg att arbete över nationsgränserna är viktigt även för ungdomarna för att uppnå mer och bli starkare.

I Samiskt Parlamentarisk Råds (SPR) handlingsplan för 2004-05 prioriterades bl.a. ungdoms- och utbildningsfrågor. I den för 2006 antagna handlingsplanen för SPR framhölls vikten av att situationen för samisk ungdom utvecklas positivt och att samiska ungdomar rekryteras till politiskt arbete.

En av SPR-Ns uppgifter är att anordna ungdomskonferenser. Målsättningen är att anordna konferenserna vartannat år. Konferensen sker i det land som har ordförandeskapet i SPR. Den första ungdomskonferensen anordnade SPR i november år 2004 i Aváhki/Honningsvåg på norsk sida. Den andra konferensen hölls i Liksjoe/Lycksele, i Sverige i oktober 2008, den tredje hölls i Rovaniemi, Finland år 2011 och den fjärde i Oslo, Norge år 2013.

SPR-N är en viktig plattform för att kunna arbeta med övergripande frågor som berör ungdomar i hela Sápmi. I bildandet av SPR-N ansåg man även att det är viktigt att ha en representant för samisk ungdom internationellt, oberoende av nationsgränser.

Det är Sametingets ansvar att möjliggöra ungdomsrådets aktiva deltagande i det internationella samiska ungdomsarbetet, särskilt i SPR-N.

SAMETINGETS UNGDOMSRÅD SKA:

- delta aktivt i SPR-N
- utbyta erfarenheter med Sámedikki nuoraidpolitihkalaš lávdegoddi (sáNuL) Norge, Nuoraid Ráđđi, Finland samt ryska samiska ungdomar
- arbeta med gränsöverskridande ungdomsfrågor
- inkludera och sträva efter att möjliggöra deltagande för ryska samiska ungdomar